

JONAS LIE/MAX MAUSER (1899 - 1945)

Jonas Lie, sønnesønn av den store Jonas, hadde som politimann innsikt i detektivens arbeidsmetoder, og han hadde også som ganske ung mann vært ved den tyske østfronten som krigskorrespondent. Kombinert med et sterkt og levende språk og en formidabel fortellerevne brukte han sine erfaringer til å skape kriminalromaner av beste kvalitet. Bjørn Carling sier i sin bok, "Norsk kriminallitteratur gjennom 150 år", om "Rittet fra Olesko": "Navnet Max Mauser ville ha blitt ett av de fremste i vår kriminallitteratur alene på grunnlag av denne roman om forgiftningen av et sinn". Og om politifullmektig (senere privatdetektiv) Finn Bjelkes rolle i "Natten til Fandens fødselsdag" skriver han: "Det er hans befattning med dette dramaet på en østlandsk offisersgård som gjør ham til en av de meget få virkelig store norske romandektivene".

Da Leo Trotskij i 1936 ble utvist fra Norge, var Jonas Lie med ham ombort på M/T Ruth, som fraktet ham til Amerika. Underveis fikk Max Mauser ideen til sin siste kriminalroman, "En hai følger båten", som oppnådde norsk førstepris i en nordisk kriminalromankonkurranse i 1939.

Jonas Lies skjebne er ellers velkjent, men ikke akkurat preget av et litterært liv. Han startet sin karriere med tanke på en militær løpebane, men brøt av til fordel for jussen og ble politijurist. I 1937 ble han politifullmektig, i 1940 av Reichskommissar Terboven utnevnt til "kommissarisk statsråd" for det nye "Politidepartementet", og fra 1942 til krigens slutt var han "politiminister" i Quislings regjering. Han døde av en ikke klarlagt sykdom før han skulle arresteres i maidagene 1945.

Det er skrevet en del om Jonas Lie, bl.a. har Willy Dahl behandlet ham som forfatter, politimann og nazist i boken "Max Mauser – men Jonas Lie".

Ser vi bort fra "Vestbaneguttene", er Lies bøker ikke sjeldne. Det er derimot Max Mausers. Virkelig gode eksemplarer bør man være forberedt på å betale over 2000 kroner for i dag, enten det dreier seg om bøker i originalt omslag eller originalbind.

JONAS LIES/MAX MAUSERS FØRSTEUTGAVER:

I. Bøker utgitt under pseudonymet Max Mauser:

- 1932: Dødsdiamanten. Rapporten om Orlov. Steenske Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet.
- 1934: Natten til Fandens fødselsdag. Steenske Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet av Harald Damsleth(?) Helsjirtingbind. Det finnes også eksemplarer med foromslaget medbundet. **To varianter av forlagsbind:**
A. Oransje forlagsbind med hestehode i gull på fordekkelen.
B. Grønt forlagsbind med et lite ruter-merke i gull
- 1935: Rittet fra Olesko. Steenske Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet av Harald Damsleth. Helsjirtingbind. Det finnes også eksemplarer med foromslaget eller begge omslag medbundet.
- 1937: Fetisj. Steenske Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet av I. Mauritz-Hansen.* Helsjirtingbind. Det finnes også eksemplarer med foromslaget eller begge omslag medbundet.
- 1939: En hai følger båten. Cappelen.
Innbinding: Omslag, fotomotasje. Granitolryggbind. Det finnes også eksemplarer med foromslaget medbundet.

II. Utgitt under navnet Jonas Lie:

- 1924: Vestbaneguttene. Somes Forlag.
Innbinding: Omslag, tegnet av Ridley Borchgrevink. Kartonasjebind med samme dekor.
- 1925: Slegtens sidste. Beretningen om Orla Wolff. Some & Co.'s Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk. Kartonasjebind.

1940: I fred og ufred. Steenske Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk. Helstriebind.

1942: Over Balkans syv blåner. Blix.
Innbinding: Omslag, tegnet av Harald Damsleth(?). Pappbind, dekorert.

Jonas Lie har også utgitt et par ting om politiarbeid, og han var bidragsyter i mange bøker under annen verdenskrig, f.eks. "Det nye Norge" og "Norges nyreisning". I tillegg har han oversatt flere bøker.